

CONCEPT Format extra maatregelen dak- en thuisloosheid

Feiten en cijfers - regionale problematiek

Beschrijving algemene problematiek in de regio	<p>Het aantal daklozen neemt toe, de wachttijd voor onderdak en begeleiding is in Haarlem gestegen (ook onder jongeren en gezinnen). Opvangvoorzieningen zitten vol doordat onvoldoende uitstroombmogelijkheden voorhanden zijn, er is zowel een tekort aan reguliere sociale huisvesting als aan beschut en beschermd wonen plekken. De financiële middelen zijn ontoereikend. De gemeente Haarlem geeft 35% meer uit dan het budget dat wij ontvangen van het Rijk. Ook constateren wij dat de dakloosheid een meer divers probleem geworden is. We zien een toename van een meer complexe doelgroep die een beroep doet op ondersteuning en verblijf vanuit de Wmo. Bestaande voorzieningen van maatschappelijke opvang en beschermd wonen bieden voor een relatief kleine groep bewoners geen een passende voorzieningen. De gevraagde woonomstandigheden en begeleiding vergen nieuwe gespecialiseerde woonvormen: Skaeve Huse respectievelijk Domus(Plus). Maar we zien ook een toename van remigranten die aanspraak willen maken op de maatschappelijke opvang. Hiernaast ligt Schiphol op het grondgebied van de regio Kennemerland. Schiphol trekt vanaf oudsheer verwarde personen en dak-en thuislozen aan uit heel Nederland en daarbuiten. We zien dat er meer een klein percentage uit onze regio komt (3,5 %) terwijl (40,5%) afkomstig is uit andere delen van Nederland en (56%) is afkomstig uit het buitenland. Er is een We vervullen en financieren hiermee een landelijke taak met regionaal geld. Deze taak wordt niet meegenomen in het nieuwe verdeelmodel</p>		
Welke concrete belemmeringen ervaart u bij het helpen bij de groep daklozen waar we het hier over hebben?	<p>1. wij komen momenteel ruim 3 miljoen tekort op een budget van 7,5 miljoen euro. De kosten lijken te blijven stijgen. 2. Clienten kunnen niet altijd uitstromen op het moment dat ze er klaar voor zijn. 3. Er zijn wachtlijsten voor een plek in de opvang, hierdoor zijn wij genoodzaakt om mensen in alternatieve opvangplek op te vangen (zoals hotels en vakantiehuysjes) dit is geen geschikte opvangplek. 4. In de nachtopvang zitten mensen met relatief complexe problemen. Voor deze doelgroep is de huidige maatschappelijke opvang geen goede plek, deze doelgroep heeft meer rust (in de vorm van éénpersoonskamers) en begeleiding nodig. 5. Het is soms lastig om daklozen van buiten de regio in zorg te krijgen</p>		
Omvang doelgroep	Geschatte aantal		
Geschatte aantal dak- en thuislozen in uw regio op peildatum 1 december 2019?	<p>Het is heel lastig om een goede schatting te maken van het aantal dak en thuislozen in onze regio. De GGD komt op een schatting van 361 dak en thuislozen op peildatum 1 december 2019. Dit gebaseerd op het aantal geregistreerde daklozen, de bekende buitenslapers en het geschatte aantal bankslapers.</p> <p>□</p> <p>Het aantal dak en thuislozen in onze regio is waarschijnlijk hoger dan door de GGD is aangeven omdat de gemeenten in onze regio sinds 2015 hebben afgesproken dat iedere gemeente zelf primair verantwoordelijk is voor de economisch daklozen die zich melden – deze mensen melden zich dus niet allemaal bij de GGD. Om deze groep te kunnen schatten hebben wij een uitvraag gedaan bij de regiogemeenten. De regio IJmond heeft een schatting laten maken door HHM. Het aantal economisch daklozen in deze subregio wordt geschat op 60. Vanuit Haarlemmeer zijn de briefadressen aangeleverd, dit zijn er 215 (waarvan 11 Dakloos met briefadres Raadhuisplein zonder uitkering, 12 Dakloos met briefadres Raadhuisplein met uitkering en 192 Dakloos met briefadres op ander adres dan Raadhuisplein(gemeente). Haarlem heeft in totaal 432 briefadressen, Waarvan 105 voor dakloze mensen die een bijstandsuitkering van de afdeling Werk en Inkomen ontvangen, Waarvan 156 voor mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats en 171 personen hebben een briefadres op het adres van een inwoner van Haarlem. Hiernaast zijn er in de maand december 47 dak en thuislozen op schiphol gesignaleerd. Deze dak en thuislozen zijn afkomstig uit heel Nederland en het buitenland en verblijven maar kort in onze regio.</p>		
Waarvan 18-27 jaar	50 van de 361 is tussen de 18 en 27 jaar.		
Waarvan 28 jaar en ouder	231 van de 361 is ouder dan 28 jaar. (van de overige groep is de leeftijd onbekend)		
Beschrijving van de doelgroep op andere relevante punten (denk aan geslacht, GGZ problematiek, verslavingsproblematiek, detentieverleden, enz.)	Psychiatrische problemen	127	
	Inkomensproblemen	116	
	Schulden	106	
	Verslaving	77	
	Werkloos	74	
	Sociale problemen	73	
	Somatische problemen	43	
	Praktische problemen	37	
	Verstandelijke beperking	29	
	190 mannen	87 vrouwen	80 onbekend
Doelgroep en zorgbehoefte	Geschatte aantal		
Problematiek die leidt tot voornamelijk een huisvestingsvraag. Behoefte aan zelfstandig wonen in een zelfstandige of onzelfstandige woonruimte met een lichte vorm van begeleiding.	De problemen voor deze groep zijn met name ontstaan door een tekort aan betaalbare huizen. In 2018 waren er 700 nieuwe meldingen bij de Brede Centrale Toegang. (Deze personen kunnen niet allemaal aanspraak maken op de MO, omdat er bijvoorbeeld nog een netwerk is of dat het gaat om dreigende dakloosheid). Maar van deze 700 personen gaat het in 180 gevallen om mensen die vooral een huisvestingsvraag hebben. Voor de hele regio zal dit aantal hoger zijn, omdat gemeenten in deze regio zelf verantwoordelijk zijn voor de economisch daklozen, zie ook vraag omvang doelgroep.		
Problematiek die leidt tot behoefte aan zelfstandig wonen in een zelfstandige of onzelfstandige woonruimte met intensieve begeleiding of specifieke woonvorm.	Jaarlijks zijn er ruim 1000 cliënten die opvang, beschermd wonen of beschut wonen voorzieningen nodig hebben. 20 % stroomt jaarlijks door naar een zelfstandig wonen met begeleiding (200 personen).		
Ernstige problematiek, zeer beperkte mate van zelfstandigheid die leidt tot behoefte aan beschermd wonen.	Jaarlijks heeft 40 % beschermd wonen nodig (400) en 40% heeft beschut wonen nodig (400)		
Heeft u beeld van de ontwikkeling binnen doelgroepen in de afgelopen jaren? Zo ja, kunt u kort toelichten welke ontwikkeling u ziet?	multi problematiek en complexiteit in opvang, extra begeleiding, beveiliging, meer incidenten etc	instroom neemt niet af, ondanks betere begeleiding en meer uitstroom (dus groep verandert, itt voor 2015)	fikse toename eu-burgers, remigranten,
Doelgroep en woonbehoefte	Geschatte aantal		
Behoefte aan onzelfstandige woonruimten (kamers) voor zelfstandig wonen.	Behoefte aan onzelfstandige kamers is beperkt; van de jongvolwassen daklozen kunnen jaarlijks circa 35 personen uitstromen naar onzelfstandige woonruimte. Van de circa 120 volwassen dakloze clienten in de MO kan en wil een zeer beperkt deel uitstromen naar onzelfstandige woonruimte.		
Behoefte aan zelfstandige woonruimten voor zelfstandig wonen.	Het aantal benodigde extra woningen in de regio geraamd op 200 woningen voor de jaren 2019 -2022, vervolgens 175 woningen voor de jaren 2023 en 2024, afnemend tot 150 vanaf 2025. Dit voor zowel de MO doelgroep als de BW doelgroep. Dit aantal gaat uit van het huidige aantal BW en MO en een relatief lage ingeschatte instroom, nu blijkt echter dat de instroom hoger is dan verwacht.		
Behoefte aan zelfstandig wonen in een geclusterde woonvorm in een onzelfstandige woonruimte (kamer) - begeleid wonen.	In 2019 waren er 139 studio's gewenst om deze subgroep uit de opvangvoorzieningen te laten uitstromen.		
Behoefte aan zelfstandig wonen in een geclusterde woonvorm in een zelfstandige woonruimte	Van de 200 cl die jaarlijks uit MO kunnen uitstromen zijn circa 80 personen aangewezen op beschut begeleid cq beschermd wonen.		
Behoefte aan plekken voor beschermd wonen (24-uurs verblijf)	Er zijn nu ruim 807 bw plekken, een deel daarvan (200) kunnen of zijn omgezet worden naar beschut wonen, en naar zelfstandige woningen (200), beide met huidige clienten). Daarnaast zijn er nog 150 clienten op de wachtlijst		
Overige behoeften	Toelichting		
Overige behoeften van de doelgroep, bijvoorbeeld t.a.v. het aanpakken van schulden	voor iedereen is begeleiding/vinger aan de pols contact nodig na uitstroom. Voor een groot deel is zelfs intensieve begeleiding nodig na uitstroom naar zelfstandige woonruimte.		

Doelstelling				
Meetbare doelstellingen	Toelichting			
Welke doelstelling wilt u met de huidige aanpak realiseren?	Er zijn drie ambities geformuleerd: 1. Preventie-offensief; 2. Alle cliënten een hersteltraject op maat; 3. Zelfstandig thuis wonen versterkt.			
Welke doelstellingen wilt u met de extra maatregelen gaan realiseren?	niemand slaapt tegen zijn zin op straat en wordt zo kort als mogelijk opgevangen om zo snel mogelijk daar te kunnen stromen op de plaats waar herstel de meeste kans heeft			
Maatregelen				
Integraliteit	Toelichting			
Welke afspraken zijn er in uw regio met woningcorporaties en andere verhuurders gemaakt over de uitstroom uit de maatschappelijke opvang en de huisvesting van (ex-) dak- en thuislozen? Denk hierbij aan prestatieafspraken en/of een contingentregeling.	Met de corporaties zijn afspraken vastgelegd voor het jaarlijks met voorrang aanbieden van sociale huurwoningen aan bijzondere doelgroepen via een contingentenregeling. Deze afspraken zijn bevestigd in prestatieafspraken. De afspraken worden jaarlijks gemonitord en zonodig bijgesteld.			
Welke afspraken heeft u met andere relevante partijen gemaakt?	Met alle mogelijke middelen wordt getracht passende uitstroombmogelijkheden uit de opvanginstellingen te vergroten. Zo is er in 2019 in Haarlem gestart met een project "onder de Pannen" waarbij inwoners worden aangemoedigd een kamer te verhuren aan (ex)daklozen. Projecten "Kamers met kansen" en "De Schakel" bieden aan jongvolwassen (ex) daklozen versnelde uitstroombmogelijkheden.			
Hoe ziet de integrale aanpak (op het terrein van financiële bestaanszekerheid, schulden, wonen, opleiding, toeleiding naar werk, zorg, begeleiding, onafhankelijke cliëntondersteuning en de inzet van ervaringsdeskundigen) onder regie van gemeenten eruit? Stuur bijvoorbeeld uw laatste plan mee.	https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/2019109397-3-Bijlage-1b-Regionaal-beleidskader-Opvang-Wonen-en-Herstel-2017-2020.pdf https://gemeentebestuur.haarlem.nl/bestuurlijke-stukken/2017131203-2-Uitvoeringsprogramma-Opvang-wonen-en-herstel.pdf .			
Huidige maatregelen, incl. beoogd resultaat (hoeveel dak- en thuislozen denkt u hiermee te helpen).	Het huidige uitvoeringsprogramma zet in op alle dak- en thuislozen die aanspraak kunnen maken op de maatschappelijke opvang vanuit de Wmo om ze zo snel mogelijk te begeleiden naar passende huisvesting en begeleiding. Daartoe krijgen alle cliënten die worden opgevangen een hersteltraject aangeboden: ondersteuning en begeleiding naar herstel geboden. Gelijkijdig wordt ingezet op het voorkómen van dakloosheid. Zo zijn er bijvoorbeeld afspraken met corporaties gemaakt om huisuitzettingen zoveel mogelijk te voorkomen door onder andere vroegsignalering en daarop volgende interventies. Het beleid is er verder op gericht alle daadwerkelijk daklozen direct opvang te bieden. Als dat niet lukt in de opvangvoorzieningen, worden zonodig opvang in hotels of vakantiewoningen aangeboden. Samengevat: preventie moet dakloosheid zoveel mogelijk voorkomen, daadwerkelijk daklozen worden allemaal opgevangen en uitstroom wordt zoveel als mogelijk bevorderd.			
Gewenste aanvullende maatregelen, incl. beoogd resultaat (hoeveel dak- en thuislozen denkt u hiermee te kunnen helpen).	Er wordt ingezet op verdere uitbreiding van de uitstroombmogelijkheden. Voor nieuwbouwprojecten wordt de eis gesteld dat circa 40% in de sociale huursector wordt gerealiseerd. Op termijn ontstaan hierdoor meer uitstroombmogelijkheden in Haarlem en omgeving. Met de corporaties wordt bekeken of er binnen de bestaande voorraad redelijkerwijs nog meer ruimte voor bijzondere doelgroepen kan worden geboden zonder dat de leefbaarheid van bepaalde wijken tezeer onder druk komt te staan. Samen met de aanbieders van opvang en begeleiding wordt gewerkt aan de omslag van intramurale opvang en beschermd wonen naar de inzet van ambulante begeleiding bij zelfstandig wonende cliënten. Gewerkt wordt aan de realisatie van gespecialiseerde voorzieningen voor de meest kwetsbare cliënten: projecten DomusPlus c.q. Skaeve Huse. Tenslotte wordt onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheid van (tijdelijke) uitbreiding van opvangcapaciteit.			
Korte beschrijving (indien nog niet beschreven): hoe dragen deze maatregelen bij aan de omslag van 'hulp in de opvang' naar 'wonen met begeleiding'?	Zie bijlage			
Wat zijn de randvoorwaarden om deze extra maatregelen te kunnen nemen?	Grootste knelpunt bij het uitwerken van de beoogde (extra) maatregelen zijn de financiën. Uitbreiding van de voorraad sociale huurwoningen stuit vaak op onrendabele toppen die door ontwikkelaars en corporaties niet gedekt kunnen worden. De kosten van maatschappelijke opvang zijn voor onze regio al aanzienlijk hoger dan het rijksbudget (ruim € 10 mln versus ruim € 7 mln). De dekking voor gespecialiseerde woonvoorzieningen voor meest kwetsbare cliënten is daarmee problematisch, net als voor de mogelijk (tijdelijke) uitbreiding opvangcapaciteit. Van een andere orde is de problematiek van de leefbaarheid die in bepaalde wijken onder druk staat door de relatief hoge concentratie van bewoners met een verhoogd risico op woonoverlast. De aan corporaties voorgeschreven toewijzing van passende huisvesting leidt tot deze concentratie.			
Planning				
Planning 2020 en 2021	Toelichting			
Wat is uw planning voor de jaren 2020 en 2021?	De uitbreiding van de voorraad sociale huurwoningen is een traject dat voor de komende jaren volop speelt en fasegewijs resultaten zal opleveren. Voor de jaren 2020 en 2021 wordt ingezet op zoveel mogelijk passende uitstroombmogelijkheden binnen het bestaande aanbod. Medio 2020 wordt een tussenvoorziening voor jongvolwassen (ex)daklozen gerealiseerd. Medio 2020 wordt het locatieonderzoek voor de projecten DomusPlus c.q. Skaeve Huse afgerond; in 3 andere regiogemeenten wordt dit jaar een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar een project Skaeve Huse. Eind 2020 wordt de pilot "Onder de Pannen" geëvalueerd. De verwachting is dat bezwaar- en beroepsprocedures de realisatie van deze projecten in 2020 en 2021 niet mogelijk zullen maken.			
Verantwoordelijkheidsverdeling				
Verantwoordelijkheidsverdeling	Toelichting			
Wat is de verantwoordelijkheidsverdeling per maatregel? Wie doet wat?	De gemeente voert de regie op de gepresenteerde maatregelen. Met de ketenpartners wordt intensief en goed samengewerkt. Dat is vanaf het vaststellen van de beleidskaders al werkelijkheid.			
Financiën				
Huidige uitgaven	Uitgaven in euro's (*1.000)			
	2016	2017	2018	2019 (schatting)
Wat zijn uw uitgaven aan maatschappelijke opvang in de jaren 2016-2019?	8.189	8.868	9.093	10.500
Wat zijn uw uitgaven aan beschermd wonen in de jaren 2016-2019?	38.295	39.626	41.408	42.000
Wat zijn uw uitgaven aan begeleiding (doelgroep BW-MO) in de jaren 2016-2019? Alg cijfers ba, geen uitsplitsing mo/bw	2.624	3.044	3.626	3.750
Voeg aub uw actuele beleidsplan maatschappelijke opvang / aanpak dak- en thuislozen toe				

* Bij deze uitvraag hanteren wij dezelfde definitie als het CBS:

Het gaat om feitelijk daklozen die (a) leven op straat of andere openbare ruimte, zonder vaste verblijfplaats, (b) kortdurend gebruik maken van de nachtopvang of laagdrempelige

opvang en (c) op niet-structurele basis bij familie of vrienden slapen, zonder vaste verblijfplaats. Het gaat daarbij om ingezetenen van Nederland; zij zijn op enig moment in Nederland geregistreerd (geweest) in de Basisregistratie Personen (BRP) en hebben een Burger Service Nummer (BSN).

Residentieel daklozen vallen niet onder de definitie. Residentieel daklozen verblijven in voorzieningen waar mensen op structurele basis 24 uur per dag verblijven/wonen, zoals sociale pensions, 24-uurs maatschappelijke opvangvoorzieningen en Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen RIBW's. Ook mensen die begeleid (kamer) wonen of marginaal gehuisvest zijn vallen niet onder de doelgroep.